

kinder ombudsman

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

De heer R.H. Dijkgraaf
Minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Per mail verzonden

Betreft: Reactie op wetsvoorstel tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs.

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 6 juni jongstleden heeft de voormalige minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs een wetsvoorstel ingediend over tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs. Deze wet bepaalt dat er na een besluit van de minister in gemeenten met een groot capaciteitstekort in het nieuwkomersonderwijs, afgeweken kan worden van onderwijswetgeving en voorzieningen kunnen worden getroffen waar nieuwkomers een alternatief programma kunnen volgen.

Net als de voormalige minister ben ik bezorgd over de duizenden nieuwkomers die niet naar school gaan omdat er geen plek voor ze is. Voor hun welzijn en ontwikkeling is het beter dat deze kinderen op korte termijn een alternatief geboden wordt. Desondanks maak ik mij zorgen over dit wetsvoorstel en de mogelijke gevolgen ervan op de lange termijn.

Ik verzoek u om:

1. Een verantwoording en motivering van de proportionaliteit van de inbreuk op het recht op onderwijs en een motivering welke alternatieve maatregelen zijn overwogen en waarom deze niet zouden voldoen.
2. Gezien de inbreuk die de wet maakt op het recht op non-discriminatie en het recht op onderwijs, de wet een tijdelijk karakter te geven.
3. De nieuwkomersvoorziening een voorschoolse voorziening te noemen in plaats van een onderwijsplek en de tijd die kinderen hier noodgedwongen doorbrengen te compenseren in extra onderwijstijd.
4. De maximumtijd dat een kind gebruik mag maken van deze voorziening in te korten tot een half jaar.
5. Te zorgen voor flankerend beleid met structurele oplossingen voor de problemen in het nieuwkomersonderwijs en de problemen in de opvang en dan met name de vele verhuisbewegingen die deze kinderen noodgedwongen moeten maken.

Hieronder licht ik deze verzoeken toe.

Pagina 1/3

Datum

28 juni 2023

Onderwerp

Reactie wetsvoorstel tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs

Ons nummer

1772668

Uw brief

-

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

-

Kinderombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

Discriminatie van nieuwkomers en inbreuk op hun rechten

Mijn bezwaar is in de eerste plaats dat deze wet een legitimatie wordt van een ongelijke behandeling van nieuwkomers ten aanzien van andere kinderen in Nederland die ook te maken hebben met structurele problemen in het onderwijssysteem. Het wetsvoorstel gaat daarmee in tegen de kern van het Kinderrechtenverdrag. Namelijk dat ieder kind zich op grond van gelijke rechten en gelijke behandeling zo goed mogelijk kan ontwikkelen.¹ Ook voor het recht op onderwijs geldt het non-discriminatie beginsel en daarmee dat het op grond van gelijkheid verwezenlijkt moet worden. Dus ieder kind, ongeacht herkomst of verblijfsduur in Nederland, heeft evenveel recht op toegang tot kwalitatief hoogwaardig en inclusief onderwijs. Bovendien heeft de Nederlandse overheid een progressieve verdragsverplichting die wil zeggen dat de standaard voor nieuwkomersonderwijs niet lager mag komen te liggen dan de standaard die al is behaald. Door met deze wetgeving een andere, lagere norm te stellen voor nieuwkomers wordt hun recht op onderwijs niet geborgd zoals geschreven wordt in de brief bij het wetsvoorstel, maar wordt er juist inbreuk op gedaan. Ik verzoek u daarom de proportionaliteit van deze inbreuk op het recht op onderwijs beter te verantwoorden en te motiveren. Hierbij vraag ik u ook welke alternatieven zijn overwogen en waarom deze niet zouden voldoen. Gezien de inbreuk op het recht op onderwijs vraag ik ook om deze wet slechts voor een bepaalde tijd te laten gelden.

Grote gevolgen voor de toekomst van kinderen

De gevolgen van de nieuwkomersvoorziening zijn op korte termijn gunstig voor kinderen die nu wachten op onderwijs. Op de middellange en langere termijn zijn de gevolgen echter zeer ongunstig. Het brengt nieuwkomers nog verder op achterstand en zij zullen nog langer nodig hebben om door te kunnen stromen naar regulier Nederlands onderwijs. Dit kan hun ontwikkeling en hun toekomstperspectief ernstig belemmeren. Het maximum van twee jaar dat een kind gebruik mag maken van een nieuwkomersvoorziening en de wettelijke mogelijkheid om dit in uitzonderlijke gevallen te kunnen verlengen, acht ik dan ook zeer onwenselijk. Ik roep u daarom op dit maximum in te perken tot een half jaar en daarna de doorstroom naar het regulier nieuwkomersonderwijs te garanderen.

Voorschoolse voorziening in plaats van onderwijsplek

Ondanks mijn bovengenoemde principiële bezwaren ondersteun ik maatregelen die ertoe bijdragen dat de kinderen voor wie er nog geen onderwijs is, wel een alternatief geboden wordt waar ze ondersteund worden in hun welzijn en ontwikkeling. Omdat dit veel beter is dan wachten en niets doen. Mijn dringende advies is om dit geen onderwijsplek te noemen, maar een voorschoolse voorziening. Ook vraag ik om de tijd die

¹ Het gaat hier om artikel 2 IVRK, het recht op non-discriminatie en artikel 6 IVRK, het recht op ontwikkeling. Dit zijn twee van de vier kernartikelen van het Kinderrechtenverdrag.

kinderen in deze voorschoolse voorziening doorbrengen op te tellen bij de onderwijsjaren die ze daarna volgen en dit ook te bekostigen. Om hiermee te garanderen dat er zo min mogelijk wordt afgedaan op de verwezenlijking van hun rechten.

Flankerend beleid voor structurele oplossingen nodig

In de memorie van toelichting wordt meermaals benadrukt dat een nieuwkomersvoorziening een noodgreep is. Bovendien dient alle inspanning erop gericht te blijven om nieuwkomers snel door te laten stromen naar een reguliere onderwijsplek. De wet wordt echter niet geflankeerd door beleid dat ertoe bijdraagt dat het nieuwkomersonderwijs structureel verbetert. Door bijvoorbeeld de bekostigingssystematiek van het nieuwkomersonderwijs aan te passen.² Ook geldt dat zolang kinderen opgevangen worden op tijdelijke plekken en veel verhuizen, het haast onmogelijk is om de situatie in het onderwijs te verbeteren. Ik verzoek u daarom om in gezamenlijkheid met de minister van Justitie en Veiligheid te komen tot structurele oplossingen in de opvang van nieuwkomers en ervoor te zorgen dat bij plaatsing rekening wordt gehouden met het recht op onderwijs.

Tot slot

In de vele gesprekken die ik de afgelopen jaren met nieuwkomers heb gevoerd blijkt dat het onderwijs hen op de been houdt. Het is voor deze kinderen het enige positieve in hun leven en geeft perspectief in hun moeilijke situatie. Juist deze kinderen zijn voor hun welbevinden en ontwikkeling sterk afhankelijk van de beschikbaarheid en kwaliteit van het onderwijs en dat vraagt om maximale inspanning van de overheid.

Als u vragen heeft naar aanleiding van deze brief, ben ik natuurlijk bereid tot een toelichting. Graag hoor ik uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw

Een afschrift van deze brief is verzonden naar de vaste Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

² Voor internationale schakelklassen (ISK's) in het voortgezet onderwijs geldt nu dat de bekostiging hiervoor begint vanaf de aankomstdatum in Nederland en niet vanaf de daadwerkelijke eerste schooldag. Door wachtlijsten en verhuizingen kunnen veel nieuwkomers pas later starten op school waardoor ze minder tijd bekostigd krijgen dan de twee jaar die staat voor ISK onderwijs.